

'FOCUS OP SCHOOLVEILIGHEID'

Rapport Halt-thermometer 2016-2017

Singelland, Drachtster Lyceum

Inleiding

“Is het veilig genoeg op school om je onveilig te mogen voelen?”

Voor u ligt alweer het rapport van de Halt-thermometer. Het instrument om veiligheidsbeleving onder leerlingen te monitoren. Het bieden van kwalitatief goed onderwijs is vanzelfsprekend het belangrijkste uitgangspunt van school. Echter kan onderwijs niet de volledige aandacht krijgen wanneer leerlingen zich onveilig voelen.

De Halt-thermometer is een momentopname om gevoelens van (on)veiligheid onder leerlingen te meten. De uitslagen geven een goed beeld van gevoelens van (on)veiligheid door de jaren heen en geven inzicht in trends en ontwikkelingen. Ter duiding van de uitslagen is het essentieel dat respondenten worden betrokken bij de bespreking hiervan.

School kan niet altijd voorkomen dat leerlingen zich onveilig voelen en is hierin mede afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen en omgevingsfactoren. Monitoring is de basis om in gesprek te geraken en deze gevoelens te kunnen plaatsen en erkennen en verantwoordelijkheden te verduidelijken. Daarnaast kan de thermometer worden ingezet ter evaluatie van eerder genomen maatregelen.

Aan u als school de taak om de vertaalslag naar de praktijk te maken en de uitslag meer dan cijfers te laten zijn.

Want, al blijkt door de jaren heen dat de meeste kinderen zich veilig voelen, ieder kind wat zich onveilig voelt is er een te veel. Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Reinou van der Tol
Halt Noord-Nederland
Maart 2017

Inhoudsopgave

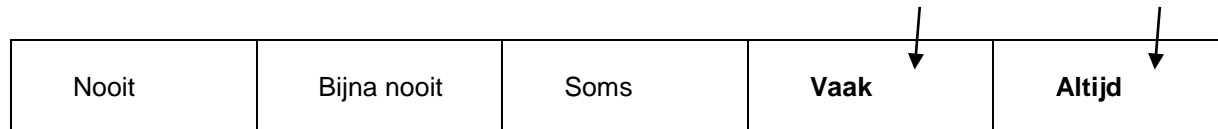
INLEIDING	2
1. LEESWIJZER	4
2. RESULTATEN HALT-THERMOMETER 2016-2017	5
2.1. RESPONS LEERLINGEN.....	5
2.2. RESULTATEN LEERLINGEN.....	6
3. BEVINDINGEN	18
4. ALGEMENE AANBEVELINGEN	19

1. Leeswijzer

Voor het lezen van dit rapport is onderstaande informatie van belang:

- De uitslagen van de eerdere meetmomenten, zullen daar waar mogelijk, met elkaar worden vergeleken. Let wel: anders dan de vorige metingen heeft leerjaar 6 niet meegedaan met de meting van 2016-2017. Dit gegeven moet meegewogen worden in de vergelijking met de vorige meting;
- Bij een aantal vragen is niet bij elk jaartal een resultaat af te lezen. Dit heeft te maken met gewijzigde vraagstelling of dat deze vraag dit schooljaar voor het eerst aan de leerlingen wordt voorgelegd;
- In de grafieken worden de resultaten in percentages (%) weergegeven;
- Voor de leesbaarheid zijn de uitslagen zowel in grafiek- als tabelvorm weergegeven;
- Leerlingen hadden bij het invullen van de thermometer vijf keuzemogelijkheden. In dit verslag worden alleen de uitslagen '**vaak tot altijd**' weergegeven (zie USB-stick voor totaaluitslag en specifieke uitslagen)

Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Altijd
-------	-------------	------	-------------	---------------

A horizontal table with five cells containing the words 'Nooit', 'Bijna nooit', 'Soms', 'Vaak', and 'Altijd'. Two arrows point downwards from above the table to the 'Vaak' and 'Altijd' cells.

2. Resultaten Halt-thermometer 2016-2017

2.1. Respons leerlingen

Het Drachtster Lyceum heeft ook dit jaar weer de keuze gemaakt om een deel van haar leerlingen de Halt-thermometer in te laten vullen. Per leerjaar hebben één of twee klassen de digitale vragenlijst ingevuld. Er is voor gekozen om het zesde leerjaar dit jaar niet mee te nemen bij de afname van de Halt-thermometer.

Respons leerlingen	Jongens	Meiden	Totaal
2008-2009	97	172	269
2010-2011	127	124	251
2012-2013	141	143	284
2014-2015	140	130	270
2016-2017	64	86	150

Tabel 1 Totale respons

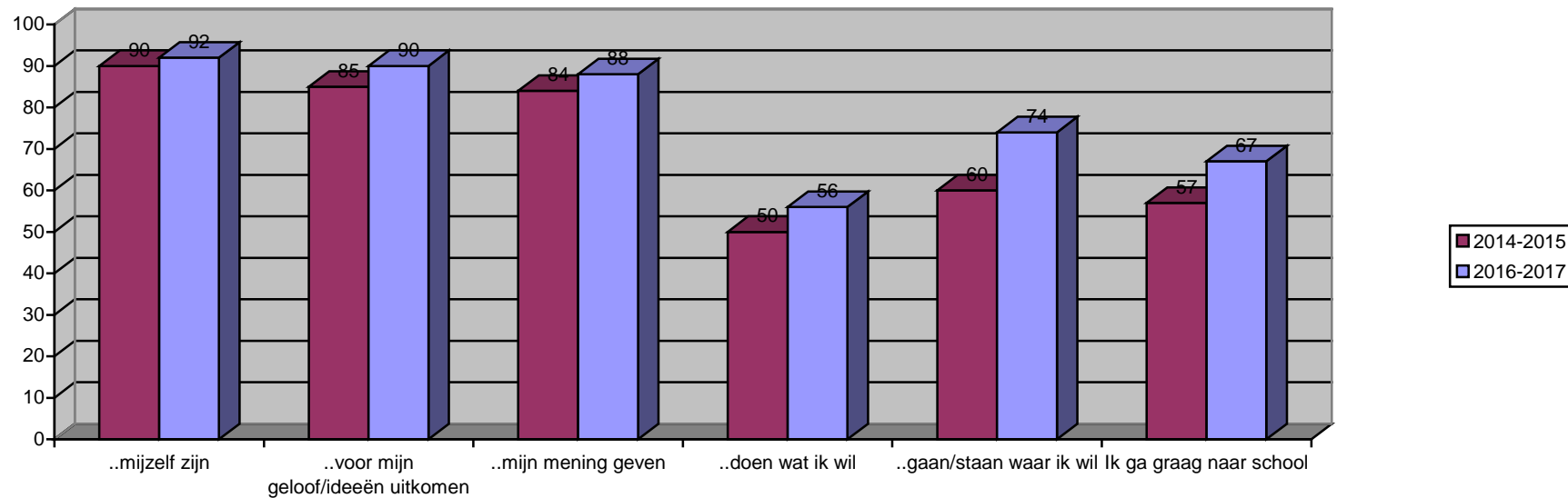
	Schoolseizoen 2012-2013	Schoolseizoen 2014-2015	Schoolseizoen 2016-2017
Leerjaar 1	49; 24 jongens en 25 meiden	55; 28 jongens en 27 meiden	23; 12 jongens en 11 meiden
Leerjaar 2	54; 28 jongens en 26 meiden	49; 22 jongens en 27 meiden	27; 11 jongens en 16 meiden
Leerjaar 3	54; 26 jongens en 28 meiden	46; 27 jongens en 19 meiden	30; 12 jongens en 18 meiden
Leerjaar 4	49; 21 jongens en 28 meiden	47; 19 jongens en 28 meiden	45; 19 jongens en 26 meiden
Leerjaar 5	50; 27 jongens en 23 meiden	48; 23 jongens en 25 meiden	25; 10 jongens en 15 meiden
Leerjaar 6	28; 15 jongens en 13 meiden	25; 11 jongens en 14 meiden	-

Tabel 2 Respons per leerjaar

2.2. Resultaten leerlingen

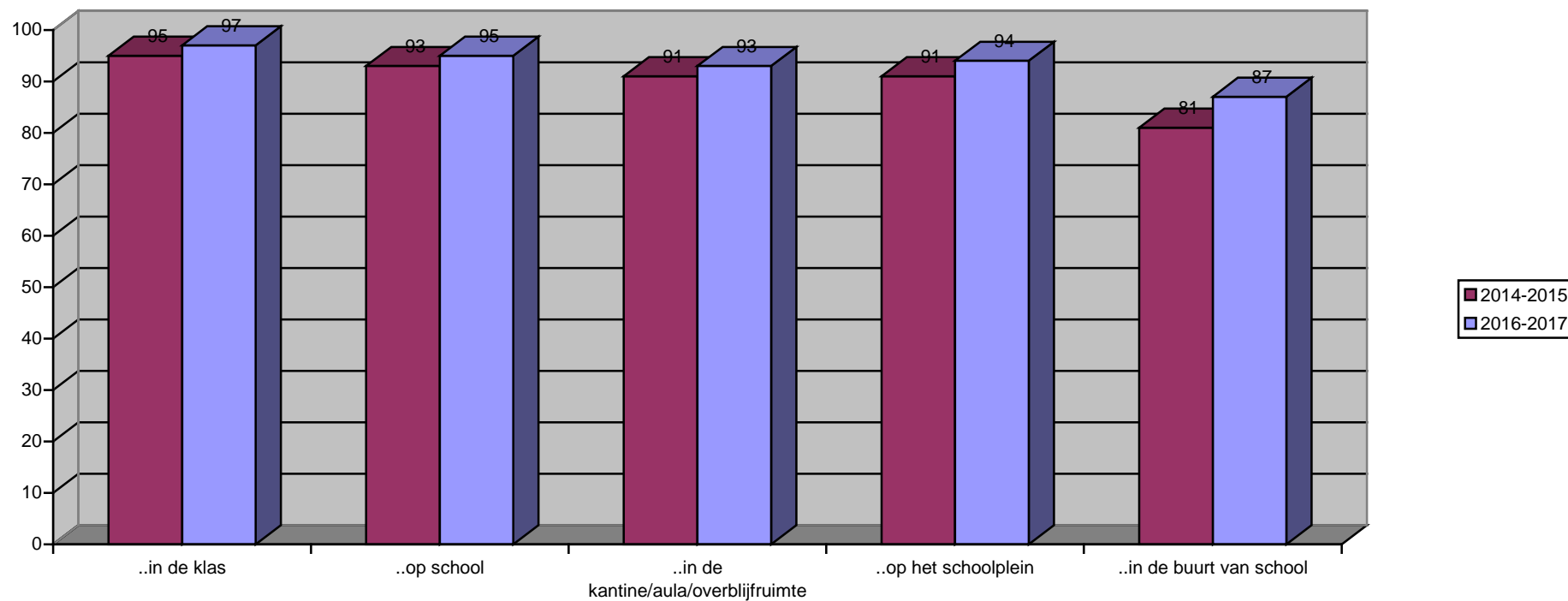
Resultaten

Vraag 1: Ik kan op onze school...

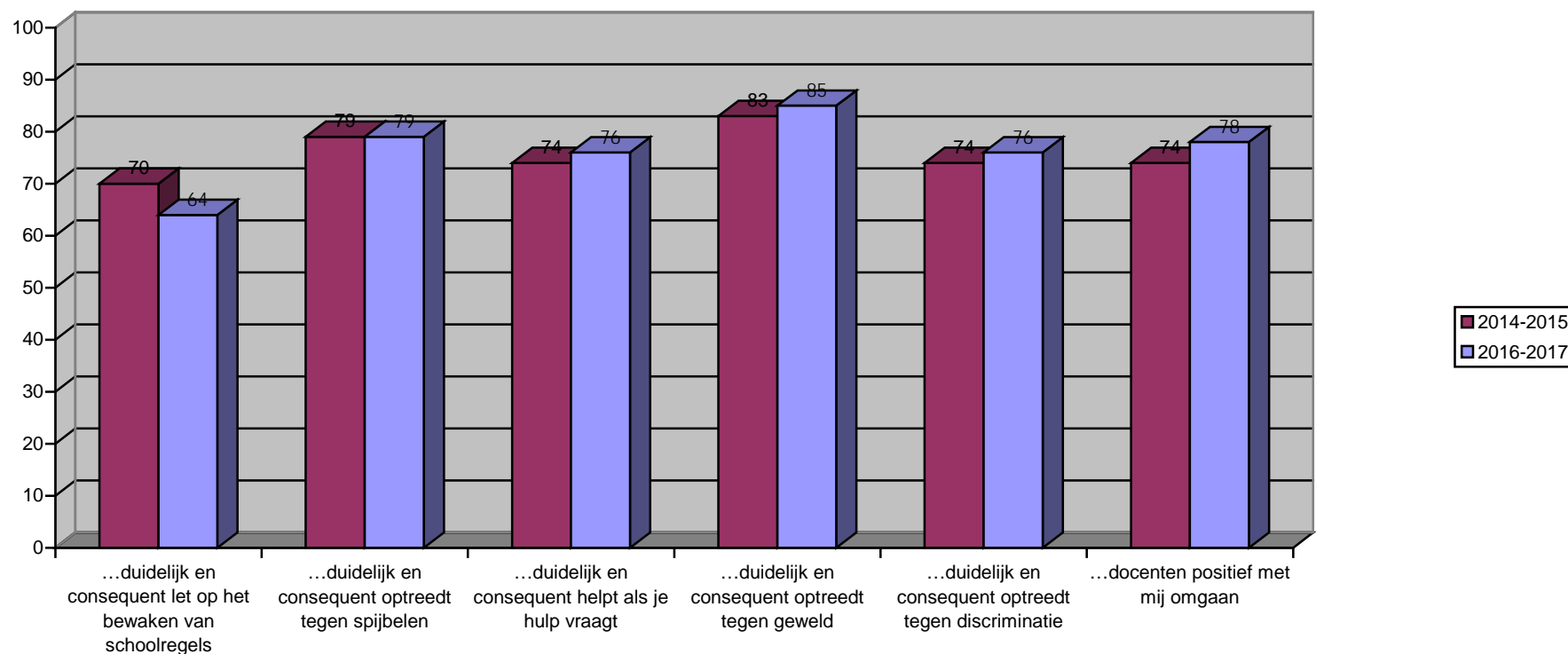
	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..mijzelf zijn	92%	90%	92%
..voor mijn geloof/ideeën uitkomen	87%	85%	90%
..mijn mening geven	82%	84%	88%
..doen wat ik wil	45%	50%	56%
..gaan/staan waar ik wil	64%	60%	74%
Ik ga graag naar school	62%	57%	67%

Vraag 2: Ik voel mij veilig...

	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..in de klas	95%	95%	97%
..op school	94%	93%	95%
.. in de kantine/aula/overblijfruimte	96%	91%	93%
..op het schoolplein	90%	91%	94%
..in de buurt van school	80%	81%	87%

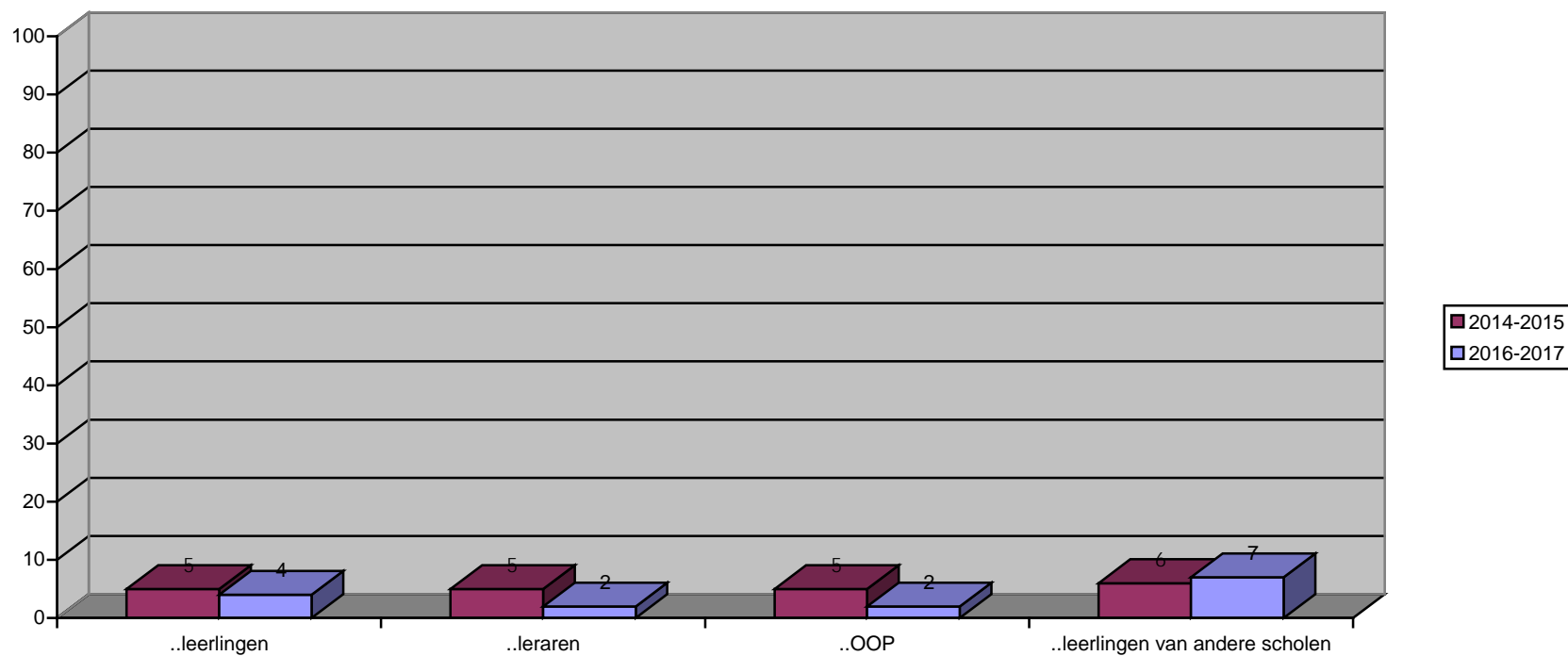
Vraag 3: Ik voel mij veilig omdat de school...

	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..duidelijk en consequent let op het bewaken van schoolregels	67%	70%	64%
..duidelijk en consequent optreedt tegen spijbelen	78%	79%	79%
..duidelijk en consequent helpt als je hulp vraagt	70%	74%	76%
..duidelijk en consequent optreedt tegen geweld	84%	83%	85%
..duidelijk en consequent optreedt tegen discriminatie	76%	74%	76%
..docenten positief met mij omgaan	78%	74%	78%

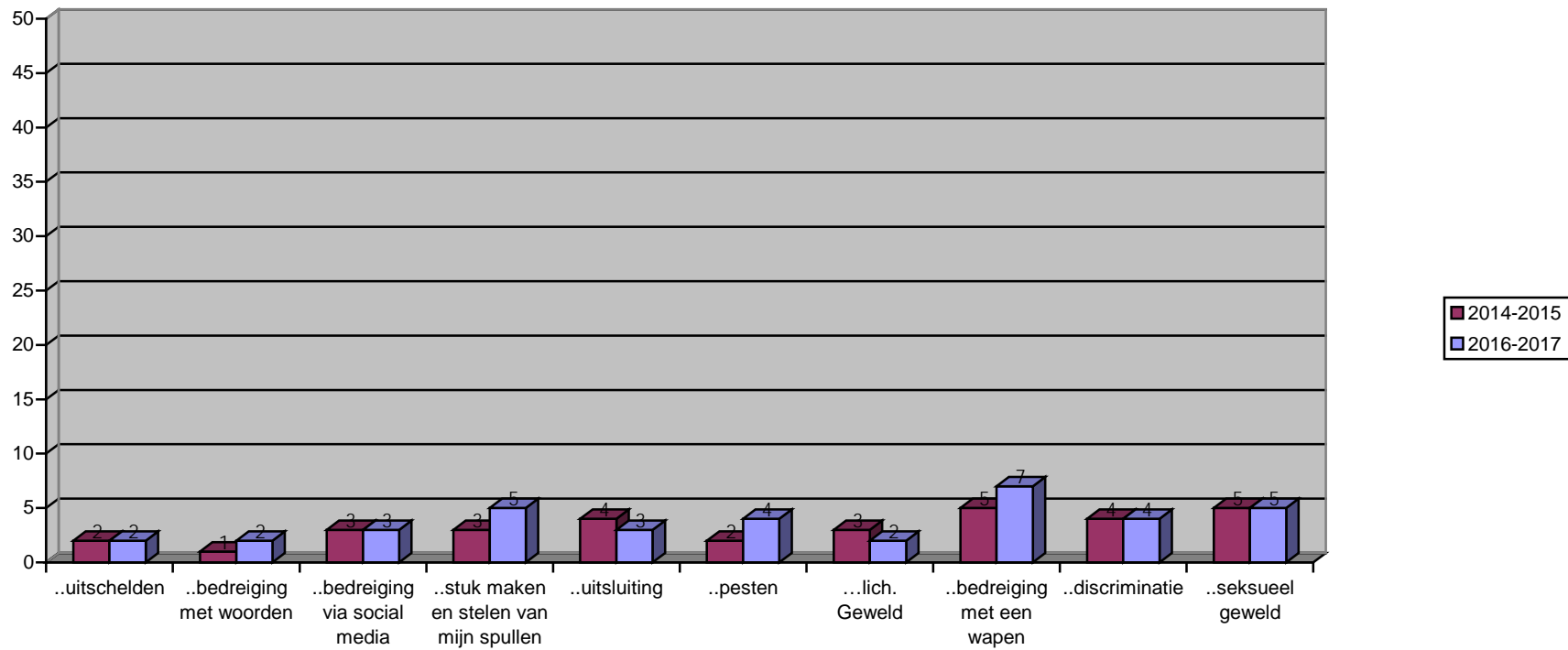

Vraag 4: Ik voel mij onveilig op school door...

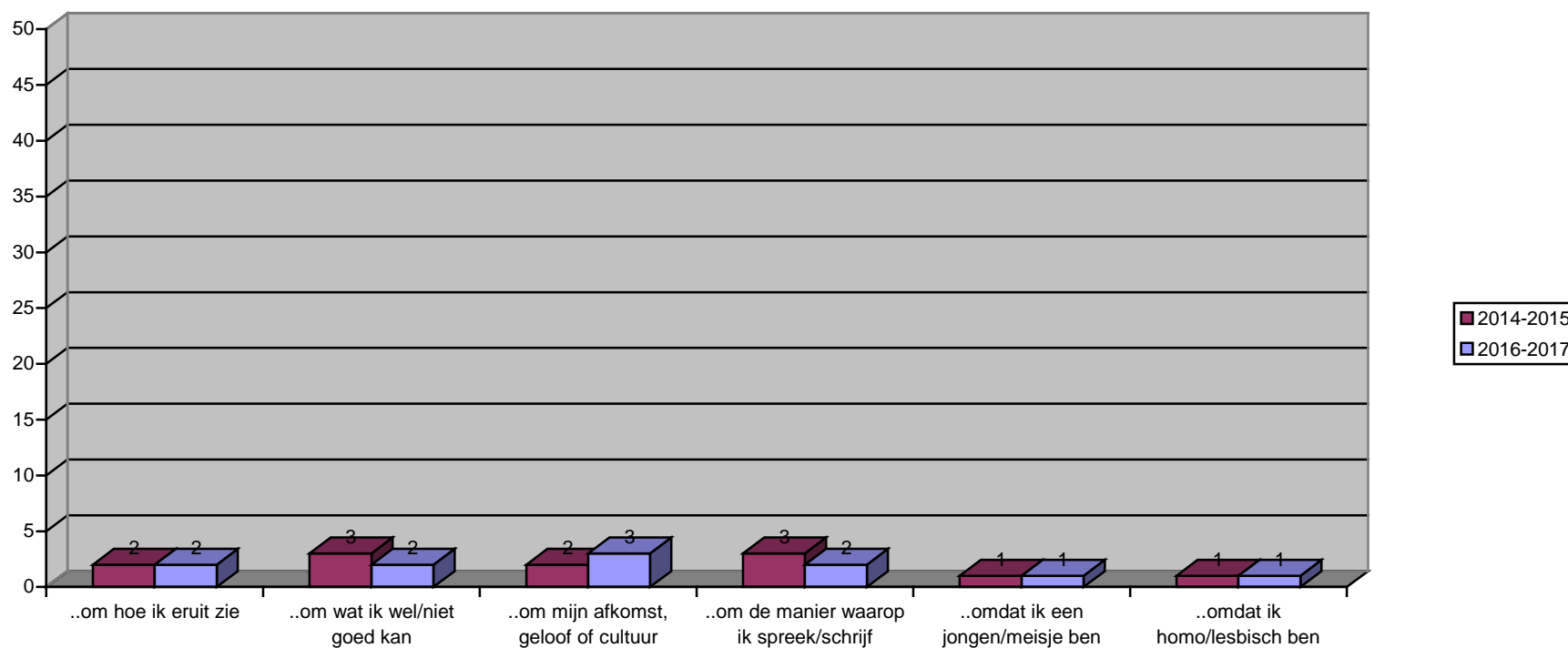
	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..leerlingen	4%	5%	4%
..leraren	4%	5%	2%
..OOP	2%	5%	2%
..leerlingen van andere scholen	3%	6%	7%

Vraag 5: Ik voel me onveilig op school door...

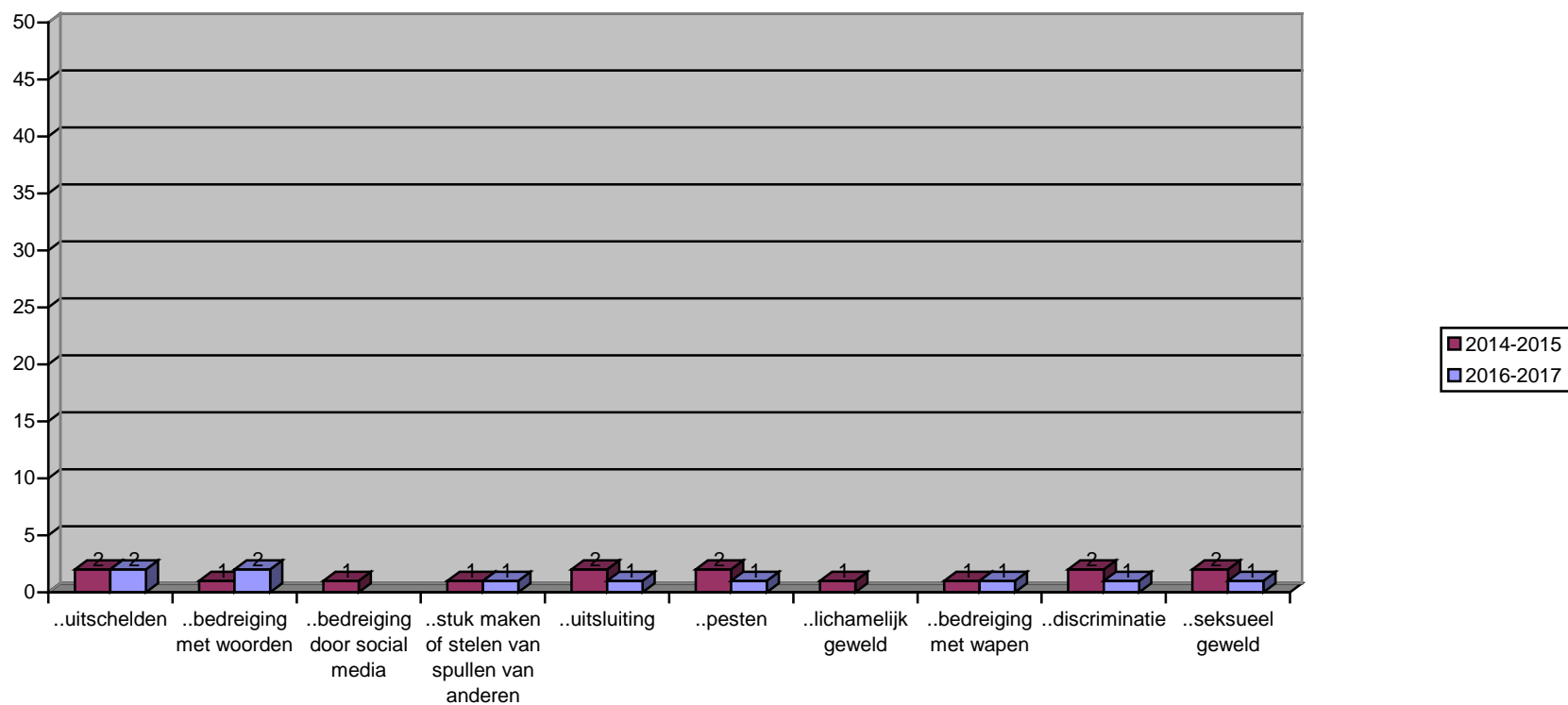
	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..uitschelden	4%	2%	2%
..bedreiging met woorden	3%	1%	2%
..bedreiging via social media	3%	3%	3%
..stuk maken en stelen van mijn spullen	3%	3%	5%
..uitsluiting	5%	4%	3%
..pesten	5%	2%	4%
..lichamelijk geweld	4%	3%	2%
..bedreiging met een wapen	5%	5%	7%
..discriminatie	3%	4%	4%
..seksueel geweld	4%	5%	5%

Vraag 6: Ik word op school gepest...

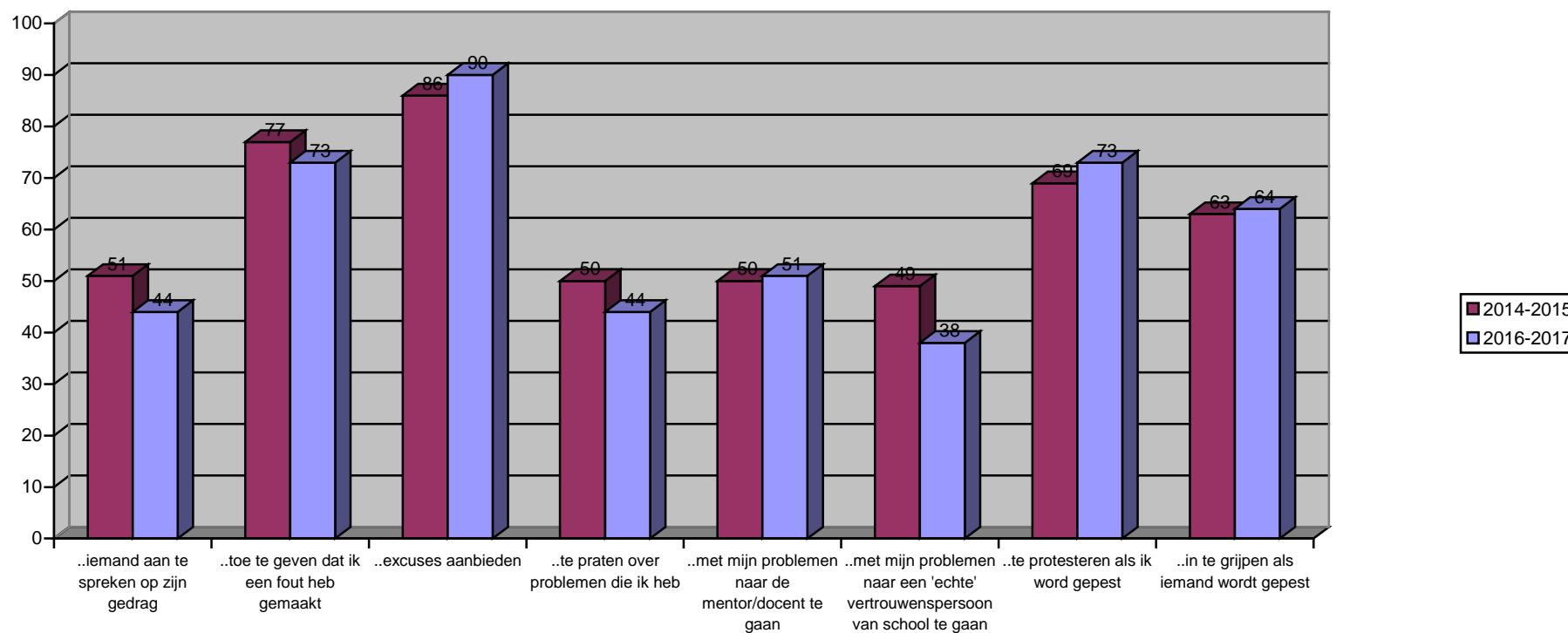
	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..om hoe ik eruit zie	5%	2%	2%
..om wat ik wel/niet goed kan	3%	3%	2%
..om mijn afkomst, geloof of cultuur	3%	2%	3%
..om de manier waarop ik spreek/schrijf	2%	3%	2%
..omdat ik een jongen/meisje ben	1%	1%	1%
..omdat ik homo/lesbisch ben	2%	1%	1%

Vraag 7: Ik maak het voor anderen onveilig op school door...

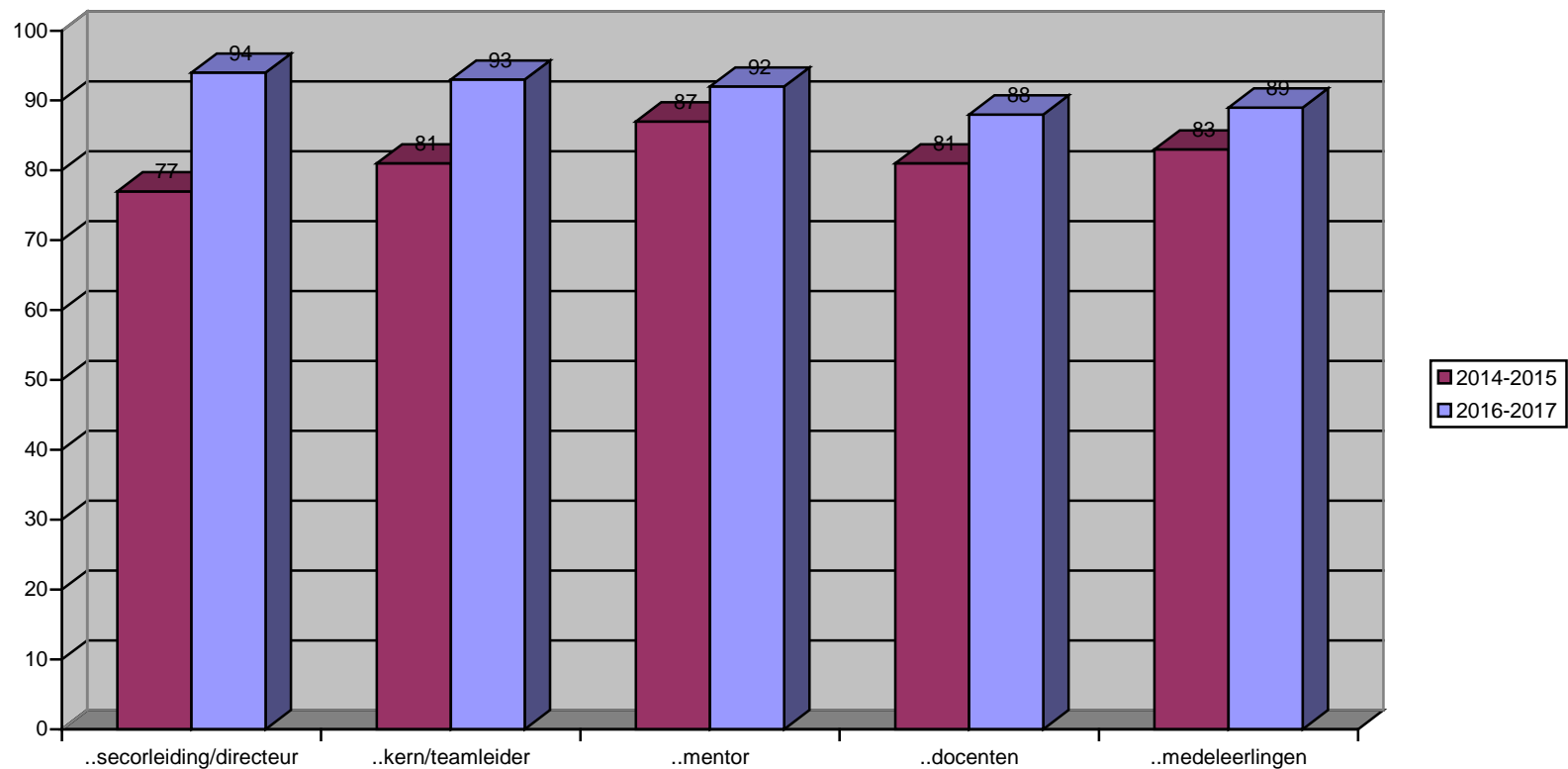
	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..uitschelden	2%	2%	2%
..bedreiging met woorden	1%	1%	2%
..bedreiging door social media	1%	1%	0%
..stuk maken en stelen van mijn spullen	1%	1%	1%
..uitsluiting	2%	2%	1%
..pesten	1%	2%	1%
..lichamelijk geweld	1%	1%	0%
..bedreiging met een wapen	1%	1%	1%
..discriminatie	2%	2%	1%
..seksueel geweld	2%	2%	1%

Vraag 8: Ik durf...

	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..iemand aan te spreken op zijn gedrag	53%	51%	44%
..toe te geven dat ik een fout heb gemaakt	81%	77%	73%
..excuses aan te bieden	88%	86%	90%
..te praten over problemen die ik heb	46%	50%	44%
..met mijn problemen naar de mentor/docent gaan	50%	50%	51%
..met mijn problemen naar een 'echte' vertrouwenspersoon van school te gaan	48%	49%	38%
..te protesteren als ik word gepest	69%	69%	73%
..in te grijpen als iemand wordt gepest	60%	63%	64%

Vraag 9: Ik heb respect voor...

	2012-2013	2014-2015	2016-2017
..sectorleiding/directeur	76%	77%	94%
..kern/teamleider	79%	81%	93%
..mentor	81%	87%	92%
..docenten	82%	81%	88%
..medeleerlingen	81%	83%	89%

Vraag 10: Wat vind je van je school?

Bij schoolveiligheid worden doorgaans drie pijlers gehanteerd met betrekking tot het schoolveiligheidsbeleid. Het gaat om:

De zorg voor sociale binding;

Een goede sfeer op school en het leren omgaan met elkaar is van groot belang. Als kinderen met plezier naar school gaan, ontwikkelen ze zich beter. Ze moeten zich op school veilig en op hun gemak voelen. Niet alleen binnen de muren van het schoollokaal, maar ook in de rest van het schoolgebouw en op het schoolplein.

Het planmatig en deskundig omgaan met calamiteiten;

Grensoverschrijdend gedrag in het onderwijs vraagt om een specifieke aanpak, omdat het naast adequaat handelen op dat moment, ook pedagogisch handelen vereist; het is een onderdeel van een groter geheel. Elke situatie is uniek en vraagt om een op maat gesneden aanpak.

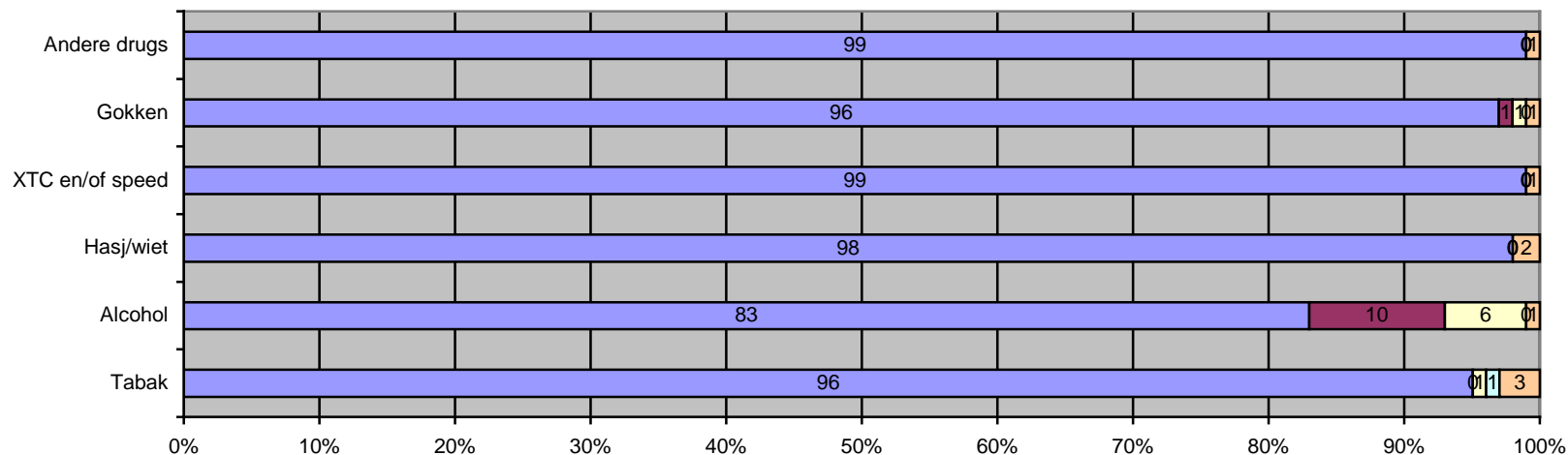
De zorg voor veilige voorzieningen.

Goede afspraken over het gebruik van het schoolgebouw en diens omgeving, maar ook met het netwerk rond de school (politie, leerplicht, Jeugdzorg, GGD etc.) zijn van invloed op het veiligheidsgevoel onder leerlingen.

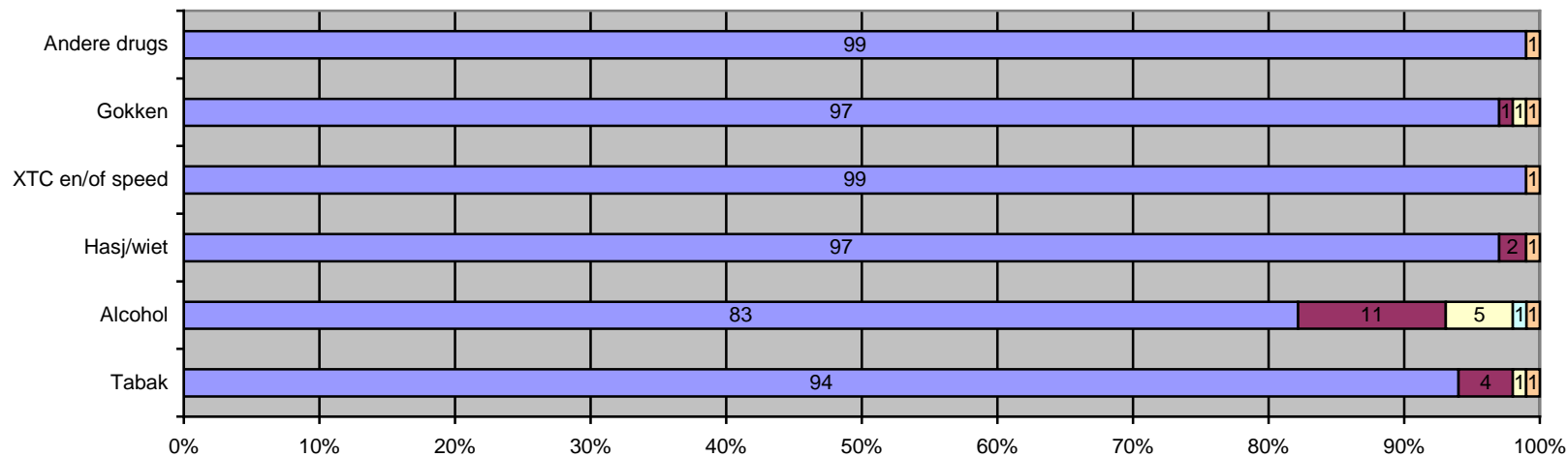
Wat vind je van je school?	Gemiddeld cijfer OSG Singelland, Drachtster Lyceum 2012-2013:	Gemiddeld cijfer OSG Singelland, Drachtster Lyceum 2014-2015:	Gemiddeld cijfer OSG Singelland, Drachtster Lyceum 2016-2017:
De sfeer op school	7,6	7,6	7,6
Het omgaan met grensoverschrijdend gedrag	7,3	7,4	7,5
Veilige voorzieningen	7,6	7,8	7,8

Vraag 11: Gebruik van genotmiddelen (per week)

Schooljaar 2014-2015

Schooljaar 2016-2017

Vraag 12: Waarom gebruik je deze middelen?

Motief:	Percentage 2014-2015	Percentage 2016-2017
Nieuwsgierigheid	12%	12,7%
Ontspanning	23%	16,7%
Meedoen met anderen	4%	5,3%
Uit verveling	4%	2%

NB: antwoorden was bij deze vraag niet verplicht, daarom geen 100%.

3. Bevindingen

- 67% van de bevroagde leerlingen geeft aan graag naar school te gaan. Dit is een stijging ten opzichte van de vorige meting. In leerjaar 3 wordt de hoogste score gemeten.
- Het veiligheidsgevoel in de klas (97%) en in de buurt van school (87%) is gestegen als we kijken naar de vorige meting. In leerjaar 1 is er één leerling die zich nooit veilig voelt in de buurt van school.
- Er is een daling te zien bij het duidelijk en consequent opletten en bewaken van schoolregels . Het duidelijk en consequent optreden tegen spijbelen is gelijk gebleven.
- Bij vraag 5 (slachtoffervraag) geven leerlingen aan zich het meest onveilig te voelen bedreiging met een wapen (7%). In leerjaar 1 is de hoogst gemeten score (26%). Bij de dadervraag wordt dit beeld (ook kijkend naar de soms-score niet bevestigd). De impact van geweld heeft meer te maken met de vorm dan met de mate waarin het voorkomt.
- Bij vraag 8 komt naar voren dat leerlingen in grote mate hun excuses durven te maken (90%).
- Leerlingen vinden het lastig om over problemen te praten. (44%)
- Het respect voor de sectorleiding/directeur en de kern/teamleider zijn opvallend gestegen. Het respect voor de mentor blijft hoog (92%). Wat opvalt is dat 51% van de leerlingen aangeeft met problemen naar de mentor te gaan.
- Het gebruik van genotmiddelen is vrijwel gelijk gebleven aan de vorige meting., 4% van de leerlingen uit leerjaar 1 geeft aan dagelijks genotmiddelen te gebruiken.

4. Algemene aanbevelingen

Op het gebied van veiligheid zijn vier aspecten te onderscheiden:

- Beleidsaspecten; wat is waar geregeld en wie is waarvoor verantwoordelijk
- Sociale aspecten; hoe willen we binnen school met elkaar omgaan, zijn hier concrete gedragsregels aan verbonden
- Grensoverschrijdende aspecten; wat doen we bij grensoverschrijdend gedrag.
- Fysieke veiligheid; hoe is de veiligheidsbeleving in en rondom de school.

Beleidsaspecten

- Werk protocollen op het gebied van veiligheid uit en veranker het binnen de school. Gebruik het als naslagwerk en maak afspraken hoe vaak en wie dit controleert en evalueert. Maak iemand verantwoordelijk binnen de school voor de borging hiervan.
- Zorg dat bij het personeel, de leerlingen en de ouders duidelijk is wie wat doet en bij wie ze waarvoor moeten zijn. Bekijk hierin wat er tot nu toe al gedaan wordt, beschrijf dit en maak een ideaalplaatje en stem af wat je wil veranderen en hoe en op welke termijn. Communiceer dit binnen de school en richting de ouders, bijvoorbeeld door dit op de website te zetten.
- Blijf scherp op de communicatie over het onderwerp veiligheid en houdt dit onderwerp actueel.
- Bedenk als school wat je wilt uitstralen, waar je voor staat. Maak waar nodig het algemene Veiligheidsplan specifiek door het aan te laten sluiten bij de door de school geformuleerde visie op veiligheid en de school specifieke situatie.
- Maak het veiligheidsplan in samenwerking met een vertegenwoordiging van het team. Op die manier ontstaat een praktisch en werkbaar veiligheidsplan wat draagvlak heeft.

Sociale aspecten

- Creëer een aanspreekcultuur. Dit kan bereikt worden door bijvoorbeeld het opstellen van gezamenlijk gedragen gedragsregels. Formuleer deze gedragsregels positief. Maak deze ook zichtbaar binnen de school. Deze gedragsregels zijn een logisch gevolg van je missie en visie.
- Zorg dat je gedragsregels afsprekt en maak het beleid om dit voor aanvang van het schooljaar per klas te bespreken met elkaar. Dit kan eventueel ook met ouders. Zorg ook voor een goede start voor het schooljaar.
- Heb aandacht voor de diversiteit binnen de school. Denk bijvoorbeeld aan de omgang met leerlingen en ouders met een andere (culturele) achtergrond en leerlingen “met een rugzakje”. Maak indien nodig gebruik van je netwerk/ketenpartners als je de ervaring binnen de school mist. Zorg dat iedereen zich betrokken (blijft) voelen.

- Zorg voor voldoende controle en toezicht in en rondom de school.

Grensoverschrijdende aspecten

- De protocollen die betrekking hebben op grensoverschrijdend gedrag worden bij dit punt uitgevoerd. Het is van belang dat deze protocollen werkbaar en concreet zijn. Denk hierbij aan hoe op te treden bij diefstallen, geweld, wapenbezit
- Een goede evaluatie bij het inzetten van deze protocollen is hierbij noodzakelijk. Zorg voor borging door plan, do, check act.
- Zorg voor consequente handhaving van de afgesproken regels.

Ruimtelijke aspecten

- Blijf in gesprek gaan over de plekken in en rondom de school die voor onveilige gevoelens leiden. Hierin kunnen de uitslagen van de thermometer aangeven op welke plekken de leerlingen en/of het personeel zich onveilig voelt (bijv. onverlichte en onoverzichtelijke schoolpleinen, fietsshokken, kantines)